

СТАНОВИЩЕ

по Дисертационен труд на Александър Петров Капитански на тема:

„Влияние на личностния стил на треньора върху бърнаут на спортисти“

за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 7.6. „Спорт“, докторска програма: „Спортна психология“

Научен ръководител: проф. Михайл Георгиев

Становище от проф. Анна Божкова, ДН

I. Актуалност и значимост на разработвания в дисертационния труд проблем

Представеният дисертационен труд на Александър Капитански е посветен на едни проблем с голямо, особено значение, а именно връзката между личностния стил на треньора и риска от възникване на състояние на бърнаут сред спортисти от индивидуални, колективни спортове и единоборства.

В този смисъл изборът на темата от докторанта заслужава положителна оценка, тъй като целта на проучването е да се разкрият и анализират ключовите поведенчески и лидерски характеристики, които могат да окажат влияние върху психичното състояние на състезателите. Специално внимание се обръща на удовлетвореността в спорта, целевата ориентация, мотивационния климат, както и на индивидуалните и ситуационните фактори, които могат да допринесат за развитието на бърнаут.

II. Оценка на резултатите и приносите на дисертационния труд

Дисертацията е с общ обем от 174 страници, от които 10 страници са приложения, онагледена е качествено и по най-добрия начин с 11 таблици и 16 фигури. Библиографският списък включва 211 заглавия, от които 145 са на латиница. Използвани са съвременни литературни източници с голям процент публикации от последните години. Целият дисертационен труд е написан на добър научен стил, без граматически неточности.

Осъществен е задълбочен и компетентен анализ на резултатите от проведеното изследване за разкриване на влиянието на личностния стил на треньора върху бърнаут при спортисти. Това ни дава основание да оценим представения научен труд като положителен с доказани, по убедителен начин, достойнства. Мотивите за тази оценка могат да бъдат формулирани така:

1. Сполучливо е разработена интегрална концептуална рамка, свързваща стиловете на треньорско поведение, мотивационния климат и преживяванията на бърнаут при спортисти, с акцент върху социално-психологическите взаимодействия в спортната среда.
2. Адаптирани и приложени са валидирани психометрични инструменти за изследване на треньорското поведение, мотивационния климат и бърнаут, съобразени с културните и възрастови особености на българските спортисти.
3. Идентифицирани са значими зависимости между възприетия стил на треньора, удовлетвореността на спортиста, нивата на емоционално изтощение и девалвация на интереса към спорта. Установено е, че подкрепящото лидерство и ориентацията към майсторство функционират като защитни фактори срещу бърнаут.
4. Предложени са конкретни препоръки за треньорската практика и спортната педагогика, свързани с изграждането на положителен мотивационен климат, насърчаване на автономността и емоционалната подкрепа при спортисти, особено в младежка възраст.
5. Положителна оценка заслужава конструираният и емпирично потвърден структурен модел на детерминантите на бърнаут, в който се проследяват както преки, така и непреки влияния на различни организационни и личностни фактори върху преживяванията на състезателите.
6. С широка приложимост в обучението и превенцията са формулираните насоки за разработване на обучителни програми за треньори, фокусирани върху емоционална интелигентност,

ефективна комуникация и управление на мотивационен климат, с цел превенция на бърнаут в спорта.

III. Данни за автореферата, публикации и участия в научни форуми

Авторефератът е разработен според изискванията и съответства на съдържанието на труда.

Представени са две научни публикации по темата на дисертационния труд, на които докторантът е самостоятелен автор. Едната статия е от участието на докторанта в Международна научна конференция, организирана от катедра „Футбол и тенис“.

IV. Заключение

Представеният дисертационен труд е актуално и практически полезно научно изследване, в който по експериментален път се разкрива влиянието на личностния стил на треньора върху бърнаут при спортисти. Извършена е голяма по обем много задълбочена и високо квалифицирана работа, като докторантът се е съобразил в голяма степен с препоръките на колегите от вътрешното обсъждане. Всички резултати са надлежно документирани в таблици и графики, съпроводени от необходимата статистическа обработка.

Не са установени недопустими граници на плагиатство (прил. Служебна бележка).

Въз основа на изложеното цялостно положително отношение към представения дисертационен труд предлагам на уважаемите членовете на научното жури да присъдят на Александър Петров Капитански образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 7.6. „Спорт“, докторска програма: „Спортна психология“.

София, 28.07.2025 г.

Автор на становището:

/Проф. А. Божкова, ДН/

REVIEW

of the dissertation of Alexander Petrov Kapitanski on the topic:

“The Influence of the Coach's Personality Style on Athlete Burnout”

submitted for the award of the educational and scientific degree “Doctor”
in professional field 7.6. “Sport”, doctoral program: “Sport Psychology”

Scientific advisor: Prof. Mihail Georgiev

Reviewer: Prof. Anna Bozhkova, D.Sc.

V. Relevance and Significance of the Problem Addressed in the Dissertation

The dissertation presented by Alexander Kapitanski addresses a problem of considerable importance—namely, the relationship between the coach's personality style and the risk of burnout among athletes engaged in individual and team sports, as well as combat sports.

In this regard, the doctoral candidate's choice of topic is commendable, as the primary aim of the study is to identify and analyze the key behavioral and leadership characteristics that may influence the athletes' mental state. Particular attention is devoted to sport satisfaction, goal orientation, motivational climate, as well as to individual and situational factors that may contribute to the development of burnout.

VI. Evaluation of the Results and Contributions of the Dissertation

The dissertation consists of a total of 174 pages, including 10 pages of appendices. It is well-illustrated through 11 tables and 16 figures. The bibliography includes 211 sources, 145 of which are in Latin script. The author has used up-to-date literature, with a significant proportion of references from recent years. The entire dissertation is written in an appropriate academic style, free of grammatical errors.

A thorough and competent analysis of the results from the conducted study has been carried out to uncover the influence of the coach's personality style on athlete burnout. This provides a sound basis for evaluating the submitted scientific work positively, as it presents well-substantiated merits. The reasoning for this assessment can be summarized as follows

7. An integrated conceptual framework has been successfully developed, linking coaching behavior styles, motivational climate, and experiences of burnout among athletes, with emphasis on socio-psychological interactions within the sport environment.
8. Validated psychometric instruments for assessing coaching behavior, motivational climate, and burnout have been adapted and applied, taking into account the cultural and age-specific characteristics of Bulgarian athletes.
9. Significant correlations have been identified between perceived coaching style, athlete satisfaction, levels of emotional exhaustion, and the devaluation of interest in sport. It has been established that supportive leadership and a mastery-oriented approach function as protective factors against burnout.
10. Specific recommendations have been proposed for coaching practice and sport pedagogy, focused on the creation of a positive motivational climate, fostering autonomy, and providing emotional support to athletes, particularly those in youth age groups.
11. The constructed and empirically validated structural model of the determinants of burnout deserves positive appraisal, as it traces both direct and indirect effects of various organizational and personal factors on athletes' experiences.
12. The formulated guidelines for the development of training programs for coaches—centered on emotional intelligence, effective communication, and management of the motivational climate—have broad applicability in both education and prevention, with the aim of mitigating burnout in sports.

VII. Data on the Abstract, Publications, and Participation in Scientific Forums

The abstract has been developed in accordance with the requirements and accurately reflects the content of the dissertation.

Two scientific publications related to the dissertation topic have been submitted, both authored solely by the doctoral candidate. One of the articles stems from participation in an international scientific conference organized by the Department of Football and Tennis.

VIII. Conclusion

The submitted dissertation is a relevant and practically valuable scientific study that experimentally reveals the influence of the coach's personality style on athlete burnout. It represents an extensive, in-depth, and highly qualified academic effort, in which the doctoral candidate has largely complied with the recommendations provided by colleagues during the internal review. All results are thoroughly documented in tables and graphs, accompanied by the necessary statistical processing.

No unacceptable instances of plagiarism have been found (see attached official statement).

Based on the above-presented overall positive assessment of the dissertation, I propose to the esteemed members of the scientific jury that Alexander Petrov Kapitanski be awarded the educational and scientific degree "Doctor" in professional field 7.6. "Sport", doctoral program: "Sport Psychology".

Sofia, 28.07.2025

Reviewer:

/Prof. A. Bozhkova, D.Sc./